

Een pashokje , nee , een stemhokje

Zijn er nog zekerheden in ons landeke? Neen!

Zijn er ook nog verplichtingen? Ja, veel!

Zijn deze te combineren? Ja.

Wat is dan de uitkomst? Ha, de verkiezingen natuurlijk!

Misschien een beetje verwarrend maar het resultaat is duidelijk; we moeten gaan kiezen en we hebben niet de zekerheid dat er naar ons wordt geluisterd. We weten het, maar doen ons plicht als brave Belgen want een boete betalen willen we niet. Zo eenvoudig is het!

Een zondag in 1963

Ik ben twaalf jaar en zie dat er thuis een andere bedrijvigheid is dan normaal.

De zaterdag werd de grote waskuip boven gehaald, water gewarmd en mijn zus en ik werden tot achter ons oren geweekt. Dan vlogen we op ons zolderkamer en ondergingen pa en ma hetzelfde lot.

Ik stelde mij vragen; er was geen kermis, geen trouwfeest, geen vinkensouper... maar plots zag ik een half leeg gelopen ballon met daarop 'Stem voor...'. Er waren nationale verkiezingen!

We mochten - moesten - mee naar de jongensschool want kinderopvang en babysit bestond nog niet. Pa en ma waren op hun paasbest en wij moesten alle twintig meter van ons ma horen: "Maakt u nie vuil hé, manieren houden hé, nie in uwen neus peuteren hé, geen ruzie zulle... ." Ja man, we mochten eens mee.

Het hele dorp was uithuizig en buiten een goeden dag of een 'jup' was er niet veel conversatie want het geheim van de stemming moest goed bewaard worden. Welk geheim? Aan de ingangspoort, waar ik al meermaals te laat aangekomen was, stond de champetter zich een ongeluk te zweten. Want één van zijn toekomstige bazen stond achter hem op de koer om nog een stemmeke te ronselen. De mannen kregen in den duik een sigaar toegestopt, de dames een complimentje. De champetter kneep een oogje dicht want hij had al sigaren voor een hele week, hoho.

Mijn ouders moesten stemmen in mijn klas en ik hoopte dat ze mijn tekening van 'de familie' niet zouden zien hangen want mijn ma had geen borsten (mocht niet van de pastoor), mijn pa wel een bierbuik wat hij in het echt niet had. Mijn zus had ik getrakteerd met flaporen.

Zes stemkottekes , in Brazilië ‘favellas’ genoemd, waren opgetrokken en aan een tafel zaten vier slimme mensen van het dorp; één tegenslag, mijn leraar zat er ook bij! Van zodra hij me zag binnen komen was het al van dat: “Ha De Ruyscher, uw straf al mee, 100 maal ‘ ik zal op tijd komen?” Ja man, ik hoopte dat die gestapelde schoolbanken naar beneden kwamen, zo geaffronteerd was ik en mijnen boterkoek kon ik ook vergeten. De paspoorten werden gecontroleerd, ze kregen hun stembrief en ik mocht met pa mee in een hokje. Mijn zus vergezelde ons ma. Erger dan het spookkasteel op de kermis, zo een stemkotteke!

Het gordijn stonk vermuft van jaren in de doos gezeten te hebben, links of rechts een spleet, maar volledig toe kreeg ge het nooit. Te klein, te donker en best niet leunen op het tabletje want als er toevallig een tweede leunde dan gingen ze allen tegen de grond, zeker weten. En dan dat rood dik potlood dat hing te bengelen aan een koordje met de tekst daarboven: “Niet aan likken.” Ik dacht: “Wie wil daar begot nu aan likken?”

Mijn pa zei: “Ge zou er nog verschieten manneke.” Voor hij stemde stak mijn pa zijn sigarettenpeukske nog eens aan en zei: “Rood of geen brood, onthoud dat goed voor later“, en hij kleurde! Als twee overwinnaars kwamen we vanachter het gordijn en ik mocht de brief in de bak deponeren.

Mijn meester zei: “Allee, rap naar huis nu om uw straf te schrijven tegen maandag.” Mijn antwoord was: “Nee meester tot dinsdag, want maandag is het geen school.” 1-0! De stemmenpikkers op de koer bekeken ons niet meer want niets was zeker.

Aan het vinkenlokaal gingen mijn pa en ma uit elkaar... Maar niet voor lang, allee toch langer dan voorzien. Ik mocht met hem mee een pint pakken, mijn zus moest blètend mee met ma naar huis, hoho.

Aan de toog werden alle bollekes vervangen door pintjes en mijn pa zei: “Hier meugde tenminste aan uw glas likken, eet uw stuk chocolat maar op en niets tegen ons ma zeggen hé.” Ik heb niets moeten zeggen en hij ook niet want we waren te laat. Ik in den hoek en hij in zijn bed zonder eten en alleen. Zo een verkiezingsdag kon toch mooi en plezant zijn hé. Maar zo was het en zal het nooit meer zijn!

Anno 2024 is de impact kleiner, iedereen gaat wel maar dat is het dan. Wetten en regeltjes verbieden de kandidaten de dag zelf nog een poging op stemmenwinning te doen. Er is zelfs een perimeter voor promotiemateriaal. De ‘dresscode’ is niet meer, wel wielertoeristen in koerstenu.

Aan de tafel zitten Chinese vrijwilligers die ik niet ken. Want intussen zijn we met dertienduizend inwoners. De stemhokjes zijn nu vervangen door lichtrijke cabines met een gordijntje tot aan de poep.

Leunen mag nog niet en likken aan het geketend potlood is nog steeds niet toegelaten want ze komen uit China... mogelijks giftig!

En toch weet ik nog zo een oud stemhokje staan. Ja, in een kledingwinkel van honderd jaar oud, echt ‘erfgoed’ . Ook daar kan het gordijn niet volledig toe. Dus... gluurders! De kapstok is een niemendalleke want als de te passen kleren er aan hangen dan sta je daar half in uwen bloten met uw kleren in de hand. Geen plaats meer aan de kapstok.

Zwijg dan van de keren dat ge plots schrikt van iemand die plots naast u staat. Als ge goed kijkt dan zijt ge het zelf in de spiegel. Veel maneuvres moet ge niet maken want het is klein en beetje bij beetje schuift ge zelf, onbewust, het gordijn open. En dat weten de gluurders, hoho .

Zo was er ooit een klein dorpke met driehonderd inwoners waar de burgemeester, Jonkheer Baron Jean-Filip de Overschelde, de plak zwaaide en er genoeg in nam om alles af te schaffen wat zij graag hadden of deden.

Het burgemeesterschap ging als sinds mensenheugenis van vader op zoon over want niemand durfde een tegenpartij oprichten en iedereen stemde verplicht op hem. Tot hij ook de vinkeniers in het vizier kreeg en hij alles in het werk stelde om hen uit zijn dorp te verbannen. Een paar maanden voor de gemeenteverkiezingen staken ze de koppen samen en stichten een nieuwe politieke partij: 'De Werkmens'. Het gemeentehuis dat meer gesloten was dan open, was te klein toen 'Jean- Filip in de Schelde' zoals hij werd genoemd de officiële aanvraag kreeg: "Hoe durven ze?", was zijn antwoord. Maar zijn maat de pastoor stelde hem gerust dat die twintig stemmen een lachertje zouden worden.

De dag van de verkiezing stond de champetter aan het stemlokaal in gezelschap van de pastoor en de jonge baron. Van de tegenpartij geen spoor! De meeste mensen uit de boerenstiel kwamen vroeg stemmen en om elf uur verschenen er plots drie vinkeniers; twee dikke en n'en dunnen. De twee volslanke wurmden zich in een labiel, te kleine stemhokje. De drie heren aan de tafel zagen dat het goed was. Alles ging vlot en de vijf hokjes waren bezet... Maar! Plots een vijfvoudige gil en de stemhokjes sloegen met inhoud en al vooruit tegen de grond. De slag was tot buiten te horen. De drie mannen aan de tafel schoten onmiddellijk ter hulp, trokken de stemmers en de hokjes recht... allee binnen het kwartier was iedereen en alles terug in dienst, niemand gekwetst, niets kapot.

12.30 u: nog een half uur te gaan. De champetter buiten heeft uitdrogingsverschijnselen maar de baron wijkt niet want hij vertrouwt het niet, maar wat...? Aan de ingang verschijnen de veertig ontbrekende stemmers, allen vinkeniers. Alarm! De baron loert door het venster als ze stemmen maar alles verloopt vlekkeloos. Ze verdwijnen met een glimlach, zoals ze gekomen waren.

13.00 u: het lokaal sluit en de telling kan beginnen.

De baron vertrekt met zijn tjieze naar het kasteel waar de champagne koel staat. Het vinkenlokaal zit tjokvol.

Om 15 u staat het hele dorp aan het gemeentehuis voor de uitslag. Nog nooit gebeurd, maar de baron is fier met zoveel aandacht. De voorzitter, meneer dokter, zweet nog harder dan de champetter aan het stemlokaal en leest met bibberende stem de uitslag: “Lijst ‘De Werkmens’ 42 stemmen.” Er wordt gelachen in het kamp van de baron. “Ongeldige stemmen...150, lijst ‘De Baron’ 12 stemmen.” Nu wordt er gelachen in het kamp van de vinkeniers, want zij zijn de winnaars!

De baron en zijn gevolg eisen om de stembiljetten te zien en wat zij te zien krijgen is ongelooflijk maar waar; ze zijn ongeldig want overal zijn er inktvlekken en dat mag niet van de wet, dus ongeldig ! De baron verdwijnt van het politiek toneel en gaat in de stad wonen. Cafébaas Bolle Verbuik wordt burgemeester en kijkt op geen vat.

Maar wat was daar gebeurd?

Voor € 5 verklap ik het... Neenee.

De vinkeniers hadden een plan, niemand van hen ging kiezen voor 12.30 u. Alleen dikke Frans, struise Louis en magere Omer mochten om 11 u hun opwachting maken.

Frans hoestte, ging leunen op het schapje, Louis deed hetzelfde drie kotjes verder en daar gingen ze alle vijf op hun buik.

Terwijl de mannen aan de tafel ter hulp snelden, goot Omer inkt in de gleuf van de biljettenkist en verdween.

Niemand had iets gemerkt en de inkt kon zijn werk doen en drogen tegen dat de vinkeniers kwamen en geldig stemden.

Nooit hebben ze de dader gevonden en eerlijk gezegd hebben ze er nooit naar gezocht want het geniale plan van de werkmensen was gelukt!

Het adres van de kledingwinkel met het gluurkotje kan ik u bezorgen tegen een redelijke prijs.

Inkt kan ik ook leveren.

Hopelijk komt die niet uit China want deze moet acht uur drogen, hoho!

Lucien van GENT